

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να εντοπίσουν στο κείμενο την αναφορά στα δύο διαφορετικά «είδη» ισότητας και να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ τους:

- «Μία από τις σημαντικότερες μεταβολές στο ζήτημα αυτό ήταν το γεγονός ότι με το τέλος της τυραννίδας από τη συμβατική ισότητα που επέβαλλε ο τύραννος (όλοι ήταν ίσοι έναντι του τυράννου) προβάλλεται το αίτημα της ισότητας απέναντι στο νόμο και της νομιμότητας της εξουσίας.»

Η αντίθεση ερμηνεύεται με καθαρά πολιτικούς όρους, αφού στο πλαίσιο της τυραννίδας, όλοι είναι «ίσοι» ως υπήκοοι έναντι του τυράννου, στο πλαίσιο δηλαδή μιας συμβατικής και εξωτερικά επιβεβλημένης «ισότητας», ενώ στη δεύτερη έχουμε αναφορά στη διεκδίκηση του δημοκρατικού δικαιώματος της ισονομίας (ισότητα όλων των πολιτών έναντι του νόμου).

3.β. Με βάση την προηγούμενη διευκρίνιση ως προς τη διάκριση ανάμεσα στην ισότητα των υπηκόων έναντι του τυράννου και στην ισότητα των πολιτών έναντι του νόμου, οι μαθητές/-τριες καλούνται να αναζητήσουν στο κείμενο τον ρόλο της τυραννίδας στη διαδικασία μετάβασης προς συλλογικότερες μορφές διοίκησης της πόλης. Οι μαθητές/-τριες μπορούν να αξιοποιήσουν κριτικά τα εξής σημεία του κειμένου:

- «Η τυραννίδα επέτρεψε, με επίκεντρο το πρόσωπο του τυράννου, για πρώτη φορά τη συνεργασία και τη συμμετοχή στη διοίκηση της πόλης διαφορετικών κοινωνικών ομάδων» ή/και
- «Η αντίδραση, δηλαδή, κατά του τυραννικού καθεστώτος προσδιόρισε την έννοια και το περιεχόμενο του πολίτη, είτε με πλήρη είτε με μειωμένα πολιτικά δικαιώματα, ο οποίος συμμετέχει στην επεξεργασία των νόμων και υποτάσσεται σε αυτούς με τη θέλησή του, σε ισότιμη βάση με όλους τους ομοίους του».

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Αρχαϊκή εποχή (750-480 π.Χ.), Τα πολιτεύματα] μπορούν να αξιοποιηθούν οι εξής αναφορές:

- σειρά εξέλιξης των πολιτευμάτων: τυραννίδα → δημοκρατία
- «[...]Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων... έγιναν μεταρρυθμιστικές νομοθετικές προσπάθειες που άνοιξαν το δρόμο προς τη δημοκρατία (μεταρρύθμιση του Κλεισθένη)[...]»